

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

Р І Ш Е Н Н Я

До протоколу № 83
від 03 листопада 2021 року

**Про розгляд рішення Рахункової палати України від 25.05.2021 № 11-2
“Про розгляд Звіту про результати аудиту ефективності виконання заходів
з матеріально-технічного забезпечення закладів загальної середньої освіти
за кошти субвенцій з державного бюджету”**

Обговоривши рішення Рахункової палати України від 25.05.2021 № 11-2 “Про розгляд Звіту про результати аудиту ефективності виконання заходів з матеріально-технічного забезпечення закладів загальної середньої освіти за кошти субвенцій з державного бюджету”, Комітет з питань освіти, науки та інновацій зазначає таке.

Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року має на меті створення, зокрема, сучасного освітнього середовища, яке забезпечить необхідні умови, засоби і технології для навчання учнів, вчителів і батьків. З огляду на це, підтримка і розвиток матеріально-технічної бази закладів освіти є однією з основних умов успішного здійснення навчального процесу.

У 2010–2017 роках матеріально-технічному забезпеченню закладів ЗСО держава не надавала належної уваги. У структурі видатків зведеного бюджету України в цей період частка видатків на оплату праці з нарахуваннями становила від 68 до 81 відс., на закупівлю товарів і послуг – лише 15–23 відс., з них більше половини – видатки на оплату комунальних послуг і енергоносіїв.

Унаслідок такої державної політики, через недостатність фінансування з місцевих бюджетів рівень оснащення освітніх закладів сучасним навчальним і спортивним обладнанням та інформаційно-технічними засобами, особливо у сільській місцевості, не відповідав потребі.

Для виправлення цієї ситуації в 2019–2020 роках з державного бюджету місцевим бюджетам надано низку цільових міжбюджетних трансфертів, зокрема субвенції: на створення НУШ; на створення спортивних комплексів; на підвищення якості освіти; на забезпечення спроможної школи.

Такі субвенції, переважно як видатки розвитку, спрямовані передусім на: придбання для закладів ЗСО шкільних автобусів, спеціальних автомобілів, персональних комп'ютерів, послуг з доступу до Інтернету; закупівлю засобів навчання та обладнання, у тому числі комп'ютерного, та сучасних меблів; створення та ремонт існуючих спортивних комплексів при загальноосвітніх навчальних закладах усіх ступенів; реалізацію проєктів, пов'язаних із завершенням розпочатих у попередніх періодах будівельних робіт з будівництва нових будівель і споруд комунальних закладів ЗСО, реконструкцією, капітальним ремонтом існуючих будівель (їх частин), споруд закладів ЗСО та (або) формуванням у них нового освітнього простору.

Водночас проведений у 2019 році аудит ефективності використання коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти “Нова українська школа” (Звіт за результатами якого затверджено рішенням Рахункової палати України від 26.11.2019 №33-1) засвідчив наявність невирішених проблем в частині забезпечення освітніх закладів сучасними якісними меблями та недостатню ефективність використання з цією метою коштів державного бюджету.

За наслідками проведеного аудиту виявлено наступне.

1. Міністерством освіти і науки України, як головним розпорядником коштів державного бюджету за бюджетними програмами за КПКВК 2211230, 2211240, 2211250 і 2211260, та головними розпорядниками коштів місцевих бюджетів Вінницької, Дніпропетровської, Київської, Львівської, Одеської, Полтавської, Харківської областей та м. Києва, у 2019–2020 роках не забезпечено повною мірою ефективного виконання заходів з матеріально-технічного забезпечення закладів ЗСО, які фінансувалися за рахунок цих коштів.

Загалом за 10 напрямками матеріально-технічного забезпечення закладів ЗСО видатки за цей період становили 4282,6 млн грн, у тому числі кошти субвенцій– 3230,1 млн грн (з них у 2019 році – 1220,4 млн грн, 2020 році – 2009,7 млн грн) та співфінансування місцевих бюджетів – 1052,5 млн гривень. За рахунок реалізації заходів з матеріально-технічного забезпечення суттєво покращено показники забезпеченості закладів ЗСО шкільними автобусами, персональними комп'ютерами, шкільними меблями та дидактичними засобами.

Однак внаслідок допущених неефективних управлінських рішень до державного бюджету повернено як невикористані 319,4 млн грн, з них у 2019 році – 259,0 млн грн та у 2020 році – 60,4 млн грн, що становить 17,5 і 3 відс. відкритих асигнувань відповідно.

За результатами аудиту, проведеного на 38 об'єктах у Вінницькій, Дніпропетровській, Київській, Львівській, Одеській, Полтавській, Харківській областях і м. Києві, встановлено фактів неефективного управління і використання коштів субвенцій з державного бюджету та співфінансування з місцевих бюджетів на 181,0 та 134,6 млн грн відповідно, використання їх з порушенням законодавства на 67,8 млн грн, чим заподіяно матеріальної шкоди

(збитків) територіальним громадам на 9,4 млн гривень. Встановлено також здійснення з порушеннями законодавства публічних закупівель на 51,5 млн грн, виконання з порушеннями законодавства з питань містобудівної діяльності проектних, будівельних робіт, авторського та технічного нагляду на 172,8 млн грн, проведення з недотриманням нормативно-правових актів відбору та погодження проектів і заходів з матеріально-технічного забезпечення закладів освіти на 94,3 млн гривень.

Основними причинами викладеного є неналежна організація використання коштів субвенцій, неефективне управління бюджетними коштами на місцях та неналежний внутрішній контроль за виконанням зазначених бюджетних програм з боку МОН.

2. Нормативно-правове врегулювання питань виконання заходів з матеріально-технічного забезпечення закладів ЗСО за кошти субвенцій з державного бюджету в цілому було достатнім для забезпечення законного виділення з цією метою бюджетних коштів. Разом з тим окремі положення порядків та умов надання субвенцій в частині використання бюджетних коштів мали недоліки, що не сприяло ефективності їх використання.

2.1. У 2019–2020 роках основними джерелами формування матеріально-технічної бази закладів ЗСО були чотири субвенції: на підвищення якості освіти; на створення спорткомплексів; на створення НУШ; на забезпечення спроможної школи. Проте порядки та умови надання двох нових субвенцій (на підвищення якості освіти та на створення спорткомплексів) були затверджені постановами Кабінету Міністрів України із порушенням строків, встановлених частиною другою статті 97 БКУ, на 2–2,5 місяця, що перенесло виконання відповідних заходів з матеріально-технічного забезпечення закладів ЗСО на кінець 2019 і 2020 календарних років.

2.2. Термінологія, яка застосовується в ДСТУ 7013:2009, зокрема “школярі з обмеженою здатністю пересування”, не відповідає термінології, запровадженій у Законі № 2145, зокрема “особа з особливими освітніми потребами”. Водночас підпунктом 1 пункту 4 Порядку та умов № 319 не було належно врегульовано питання обов'язковості придбання шкільних автобусів, обладнаних місцями для дітей з особливими освітніми потребами (оскільки навіть за наявності у звичайних закладах освіти здобувачів з особливими освітніми потребами, в тому числі з обмеженою здатністю до пересування, обласні державні адміністрації лише можуть, а не зобов'язані придбавати шкільні автобуси, обладнані місцями для таких дітей), а також щодо кількості таких місць в автобусі. В результаті за рахунок 242,1 млн грн субвенції і 128,9 млн грн співфінансування, розподілених на заходи з придбання шкільних автобусів за цим заходом, автобуси з обладнаними місцями для осіб з особливими потребами не придбавалися, що явно не відповідає потребі закладів ЗСО у такому транспорті з огляду на кількість осіб з особливими освітніми потребами, що не забезпечені транспортними послугами.

2.3. Порядок та умови № 376 не передбачали подання комісії МОН змін, що вносяться замовниками будівництва у проекти, затверджені до фінансування. Це дозволяло здійснювати роботи, не передбачені проектами, що включені МОН до фінансування. При цьому така умова надання субвенції, як завершення створення спортивних комплексів, їх облаштування спортивним інвентарем і обладнанням та належне забезпечення подальшої експлуатації (у наступних бюджетних періодах) за рахунок місцевих бюджетів або інших джерел, не заборонених законодавством, не містила часових обмежень виконання цих зобов'язань, чим створено передумови для довготривалого завершення об'єктів та, відповідно, удорожчення вартості об'єктів внаслідок інфляційних процесів.

2.4. Порядок та умови № 237 потребують внесення змін з метою уможливлення закупівлі меблів, обладнання і дидактичних матеріалів для учнів перших класів, які підуть у школу на четвертому році реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” (2021/2022 навчальний рік), що передбачено Планом заходів № 903-р, а також визначення повноважень ОДА за потреби змінювати пропорції розподілу субвенції, визначених пунктом 15 Порядку та умов № 237, для бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад за обґрунтованими зверненнями відповідних відділів освіти.

2.5. Через відсутність у Порядку та умовах №100, до 30.04.2021, чіткого визначення терміну “проект, що реалізується за рахунок коштів субвенції” незрозумілим є що саме згідно з пунктом 3 повинно бути завершено до кінця поточного року – проект в цілому чи його частина, визначена у проектній заявці. Це унеможливило об'єктивну оцінку результативності використання бюджетних коштів.

2.6. Не реалізовано пропозицію Рахункової палати України, надану МОН у 2019 році за результатами аудиту ефективності використання коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти “Нова українська школа”, стосовно актуалізації Положення про навчальні кабінети загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 20.07.2004 № 601, яке прийнято ще до освітньої реформи і, відповідно, не передбачає створення у навчальних кабінетах початкових класів нового освітнього простору.

3. Міністерством освіти і науки України, окремими розпорядниками коштів місцевих бюджетів Вінницької, Дніпропетровської, Київської, Львівської, Одеської, Полтавської, Харківської областей та м. Києва у 2019–2020 роках не забезпечено повного і ефективного виконання бюджетних програм щодо субвенцій на підвищення якості освіти, створення спорткомплексів, створення НУШ та забезпечення спроможної школи за видатками.

3.1. Із затверджених 150,0 млн грн видатків субвенції на створення спорткомплексів з держбюджету виділено 146,8 млн грн, що на 3,2 млн грн менше затвердженого. Унаслідок затримки із затвердженням змін до

розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 №493-р в частині зміни коду і назви місцевих бюджетів та затримки внесення відповідних змін Мінфіном до розпису державного бюджету, 3,2 млн грн асигнувань субвенції на створення чотирьох спорткомплексів з державного бюджету не були виділені. В результаті не профінансовано місцеві бюджети на 2,1 млн грн Чернівецької, на 870,0 тис. грн Тернопільської та на 263,6 тис. грн Полтавської областей.

3.2. У 2019 році по субвенції на підвищення якості освіти проведено касових видатків на 1 092,0 млн грн, або 82 відс., по субвенції на створення спорткомплексів – 128,4 млн грн, або 87,5 відс. виділених асигнувань. Не використано відповідно 240,6 і 18,4 млн грн субвенцій (18 і 12,5 відс.), що свідчить про неефективне управління їх коштами.

У 2020 році по субвенції на створення НУШ використано 1 556,9 млн грн, або 98 % відс. виділеного. Обсяг невикористаної субвенції становить 31,0 млн грн, або 2 відсотки. Разом з тим із передбачених 2 482,2 млн грн видатків субвенції на забезпечення спроможної школи виділено тільки 482,2 млн грн із загального фонду, з яких використано 452,8 млн грн, або 93,9 відс. виділеного. Не використано субвенції за загальним фондом на 29,4 млн грн, або 6,1 відсотка. Затверджені за спеціальним фондом видатки субвенції в сумі 2000,0 млн грн не проводились через відсутність відповідних доходів.

3.3. Найменше коштів субвенції на підвищення якості освіти у 2019 році використано у Київській (27,3 млн грн із 65,6 млн грн відкритих асигнувань, або 42 відс. виділеного), Житомирській (28,3 млн грн із 53,6 млн грн, або 53 відс.) та Вінницькій (46,8 млн грн із 78,1 млн грн, або 60 відс.) областях.

Кошти субвенції, розподілені Івано-Франківській, Запорізькій та Київській областям для придбання шкільних автобусів у сумах відповідно 15,0, 0,5 і 19,6 млн грн, за наявної потреби у такому транспорті, в повному обсязі зменшено або не використано. Відтак тільки в Івано-Франківській та Київській областях втрачено можливість придбання загалом 17 шкільних автобусів.

Зважаючи на розподіл по областях у цілому 175,0 млн грн на придбання шкільних автобусів, обладнаних місцями для дітей з особливими освітніми потребами, та мобільних ІРЦ, протягом року вони в повному обсязі зменшені по Донецькій (9,1 млн грн), Житомирській (9,7 млн грн), Запорізькій (10,7 млн грн) областях, а по Київській і Херсонській областях при затверджених видатках в сумах 13,7 і 2,3 млн грн за цим напрямом не використані. В результаті не придбано мобільні ІРЦ для 13 областей за наявності у них інклюзивно-ресурсних центрів.

Серед причин невикористання коштів субвенції – затримки з визначенням результатів тендерних процедур щодо закупівлі шкільних автобусів внаслідок оскаржень рішень тендерних комітетів до Антимонопольного комітету України та відсутність на ринку пропозицій щодо мобільних ІРЦ.

3.4. Вкрай низьким був рівень виконання у 2019 році видатків субвенції на створення спорткомплексів у Черкаській і Миколаївській областях, де виділених асигнувань використано відповідно на 24 і 34 відсотки.

У 2020 році з субвенції на створення НУШ найнижчий показник використання коштів (на рівні 90 відс.) мала Тернопільська область, а по субвенції на забезпечення спроможної школи – Миколаївська (65 відс.) та Херсонська (67 відс.) області.

4. Міністерство освіти і науки України, окремі розпорядники коштів місцевих бюджетів Вінницької, Дніпропетровської, Донецької, Київської, Львівської, Одеської, Полтавської, Харківської областей та м. Києва не вжили належних заходів для забезпечення розподілу обсягів субвенцій між регіонами і заходами, дотримання черговості їх фінансування та повноти співфінансування з місцевих бюджетів.

4.1. У бюджетному запиті щодо субвенції на створення НУШ МОН не визначено жодного результативного показника, що є невиконанням пункту 20 інструктивного листа Міністерства фінансів України від 03.09.2019 № 04110-09-10/22087 щодо підготовки бюджетних запитів на 2020–2022 роки та пункту 4.8 Інструкції з підготовки бюджетних запитів, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 06.06.2012 № 687 (зі змінами). Відсутність розрахунків також за іншими трьома бюджетними програмами та невизначення за жодною з них результативних показників надалі призвели до неможливості оцінки ефективності їх реалізації.

4.2. Комісією Міністерства освіти і науки України з визначення переліку спортивних комплексів у 2019 році за заявками з місць, в яких органами виконавчої влади і місцевого самоврядування не дотримано критеріїв, визначених у пунктах 1, 3 Порядку та умов № 376 (зокрема, щодо кількості учнів, яка дає право на фінансування за рахунок субвенції, наявності відведеної в установленому порядку земельної ділянки та затвердженої проєктної документації, забезпечення створення спортивних комплексів з дотриманням вимог щодо безперешкодного доступу до них маломобільних груп населення), спрямовано на створення спортивних комплексів, розташованих у Вінницькій, Івано-Франківській, Київській, Львівській, Одеській, Сумській, Чернігівській, Черкаській, Хмельницькій, Херсонській та Чернівецькій областях, 38,9 млн грн, або 26 відс. субвенції.

Комісією Міністерства освіти і науки України з визначення переліку проєктів за субвенцією на забезпечення спроможної школи до переліку проєктів, поданих на погодження Міністерством освіти і науки України, включено окремі проєкти, на які розподілено 27,6 млн грн субвенції на забезпечення спроможної школи, щодо яких були відсутні визначені пунктом 5 Порядку та умов №100 гарантійні листи органів місцевого самоврядування про дотримання ними умов щодо завершення реалізації проєктів до кінця поточного року, чим не дотримано вимоги пункту 8 цього Порядку та умов. Крім того, Комісією на погодження Міністерством освіти і науки України надано пропозиції за окремими проєктами,

пов'язаними з проведенням будівельних робіт, на які розподілено 10,6 млн грн субвенції, що не мали затвердженої належним чином проєктної документації та, відповідно, позитивного висновку державної експертизи цієї документації, чим не дотримано умови пункту 3 Порядку та умов №100. Зазначене не сприяло своєчасності та ефективності виконання відповідних заходів матеріально-технічного забезпечення закладів ЗСО.

4.3. Органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування Дніпропетровської, Київської, Львівської, Одеської, Харківської областей не забезпечено виконання взятих зобов'язань в частині співфінансування з місцевих бюджетів.

У Вінницькій, Львівській, Одеській, Харківській областях допущено випадки розподілу і надання субвенцій на створення спорткомплексів і забезпечення спроможної школи за умови відсутності розробленої в установленому порядку ПКД або виділеної земельної ділянки, надання її освітнім закладам, які не були опорними або не мали визначеної чисельності учнів відповідно у 100 або 350 осіб.

У Харківській області в межах вимог Порядку та умов № 319 на місцевому рівні запроваджено умови співфінансування придбання шкільних автобусів у розмірі 50/50, що дало змогу придбати більшу кількість автобусів, водночас унеможливило проведення першочергового розподілу коштів на опорні заклади освіти, як це передбачено підпунктом 1 пункту 6 Порядку та умов № 319. У результаті, за незабезпеченості потреби п'яти опорних закладів, кошти субвенції за напрямом у сумі 3,6 млн грн розподілені департаментом на три інші (неопорні) заклади ЗСО області, тобто без дотримання чітко визначеної черговості фінансування.

При здійсненні розподілу субвенції на підвищення якості освіти за напрямом на придбання ПК у Харківській області та Дарницькому районі м. Києва структурними підрозділами закладів освіти не враховано показників співвідношення кількості учнів на один ПК, передбаченої пунктом 8 Порядку та умов №319. Відповідно першочергового фінансування освітніх закладів, що мають найгірші показники забезпечення ПК, не здійснювалося.

У Вінницькій та Харківській областях при розподілі коштів на придбання послуг із забезпечення доступу до Інтернету не надавалися переваги опорним школам та закладам ЗСО усіх ступенів з кількістю учнів 100 та більше, які мають швидкість доступу до Інтернету менше 100 Мбіт/с, чим не дотримано вимог пункту 10 Порядку та умов № 319.

5. Розпорядниками коштів субвенцій Вінницької, Дніпропетровської, Львівської, Одеської, Харківської областей та м. Києва не забезпечено дотримання вимог законодавства про публічні закупівлі і з питань містобудівної діяльності, що спричинило неналежне використання бюджетних коштів.

Аудит засвідчив порушення вимог законодавства у сфері публічних закупівель у Вінницькій, Одеській, Харківській областях та м. Києві на загальну

суму 51,5 млн грн, у тому числі: неналежна підготовка тендерної документації; визначення переможцем суб'єкта господарювання, який не відповідає кваліфікаційним вимогам; укладання договорів з недотриманням вимог тендерної документації.

Зокрема, Відділом освіти Валківської районної державної адміністрації Харківської області з порушенням вимог Закону №922 визначено переможця з надання послуг з доступу до Інтернету, з яким укладено договір вартістю 1048,9 тис. гривень.

Порушення вимог законодавства з питань містобудівної діяльності встановлено у Вінницькій, Дніпропетровській, Київській, Львівській, Одеській, Харківській областях та м. Києві на загальну суму 172,8 млн грн, зокрема, неякісне розроблення проєктної документації (відсутність у ПКД всупереч законодавству проєктних рішень щодо доступу до об'єктів освіти для маломобільних груп населення); проведення будівництва за відсутності правовстановлюючих документів на земельні ділянки; виконання будівельних робіт за відсутності дозволу на них; невиконання передбачених ПКД робіт (без оплати).

6. Структурні підрозділи з питань освіти Вінницької, Дніпропетровської, Донецької, Київської, Львівської, Одеської, Полтавської, Харківської обласних державних адміністрацій та окремі районні у м. Києві державні адміністрації не забезпечили дієвого внутрішнього контролю за використанням коштів субвенції та виконанням робіт, що призвело до використання з порушеннями законодавства 67,6 млн грн субвенції (зокрема, використано коштів з недотриманням вимог порядків та умов; не підтверджено обсягів виконаних будівельних робіт; включено до актів непідтверджених витрат; здійснено видатків на технічний нагляд, проведення якого документально не підтверджено).

6.1. Аудитом на 19 об'єктах встановлено заподіяння матеріальної шкоди (збитків) територіальним громадам на загальну суму 9,4 млн грн та 21 факт з ознаками кримінальних правопорушень.

Неналежна якість організації використання коштів субвенції на підвищення якості освіти, що спрямовані на забезпечення доступу до Інтернету закладів ЗСО у Вінницькій, Дніпропетровській, Львівській, Полтавській, Харківській областях та м. Києві, призвела до системних негативних наслідків. За цим напрямом встановлено численні випадки оплати за роботи з підключення закладів ЗСО до Інтернету, які фактично виконані і оплачені раніше; оплати за цінами, що суттєво перевищують середньоринкові; оплати робіт, виконання яких належно не оформлено документами.

Зокрема, тендерним комітетом комунального підприємства “Безпечна та інноваційна освіта”, якому делеговано повноваження на послуг з доступу до Інтернету для закладів ЗСО м. Дніпра, неправомірно визначено переможця відкритих торгів і зайво оплачено за монтажні роботи мережевого обладнання в

школах міста 2749,6 тис. грн, чим заподіяно матеріальної шкоди Дніпровській міській територіальній громаді на цю суму.

У Валківському районі Харківської області не підтверджено виконання робіт з підключення до Інтернету за низкою закладів ЗСО, за які Відділом освіти Валківської РДА сплачено 953,5 тис. гривень. У цій же області до вартості робіт з підключення до Інтернету закладів освіти Дергачівського району безпідставно включено трудовитрати з встановлення комутаторів, відеоконтрольних пристроїв, маршрутизаторів, чим заподіяно матеріальної шкоди територіальній громаді району на 168,0 тис. гривень. Водночас незаконно оплачено за послуги з підключення до Інтернету у Вінницькому районі Вінницької області 157,2 тис. грн, у Великобачаганському районі Полтавської області – 75,8 тис. грн, у Святошинському районі м. Києва – 52,7 тис. гривень.

В Одеській області до актів приймання виконаних будівельних робіт незаконно включено і оплачено Відділом освіти Великомихайлівської селищної ради вартість невиконаних робіт та невикористаних матеріалів на 298,1 тис. грн, що є матеріальною шкодою для селищної громади. Відділом освіти Вороновицької селищної ради Вінницької області зайво сплачено за невиконані роботи в приміщенні їдальні Вороновицького ліцею 241,7 тис. гривень. Так само з реконструкції гімназії № 315 Управлінням освіти Дарницької районної у м. Києві державної адміністрації за невиконані роботи і невикористані матеріали незаконно сплачено підрядникам 738,5 тис. гривень. У Львівській області за невиконані будівельні роботи на спортивних спорудах військового ліцею, СЗШ № 23 і СЗШ №54 підрядникам незаконно сплачено 157,0, 22,7 і 73,6 тис. грн відповідно.

Окремими закладами освіти Харківського району Харківської області з недотриманням нормативних вимог придбано шкільні столи з незаокругленими кутами стільниці вартістю 721,1 тис. грн, що є небезпечним для дітей, які перебувають у відповідному класі (меблі замінено на належні за результатами аудиту).

6.2. За фактами порушення термінів виконання договірних зобов'язань щодо постачання товарно-матеріальних цінностей і виконання будівельних робіт чотирма замовниками (Відділом освіти Іванківської РДА та Відділом освіти Києво-Святошинської РДА Київської області, Львівським військовим ліцеєм, Відділом освіти Великомихайлівської селищної ради Одеської області) не застосовано до постачальників штрафних санкцій, передбачених законодавством і укладеними договорами, на загальну суму 1393,2 тис. грн, унаслідок чого територіальними громадами втрачено доходів на цю суму.

При цьому факти незастосування замовниками (Львівським військовим ліцеєм – на 823,0 тис. грн, Відділом освіти Києво-Святошинської РДА – на 487,1 тис. грн) штрафних санкцій до постачальників і підрядників за порушення термінів виконання договірних зобов'язань щодо постачання товарно-матеріальних цінностей і виконання будівельних робіт мають ознаки кримінальних правопорушень.

За фактами незастосування штрафних санкцій, передбачених законодавством і укладеними договорами за неякісне виконання підрядних робіт, Глуховецьким селищним бюджетом (Вінницька область), за розрахунками Рахункової палати на підставі умов договорів, не одержано доходів на суму 295,2 тис. грн, чим створено ризики заподіяння матеріальної шкоди відповідній територіальній громаді у разі нестягнення зазначених штрафів у межах скороченого терміну позовної давності.

6.3. У Вінницькій області встановлено ознаки необґрунтованого включення підрядними і субпідрядними організаціями до загальновиробничих витрат нарахування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на суму 775,7 тис. грн при виконанні будівельних робіт на об'єктах Вороновицької селищної ради.

6.4. Неефективні управлінські рішення на місцях спричинили численні випадки неефективного використання коштів субвенцій і співфінансування з місцевих бюджетів. Зокрема, неекономно використано 12,1 млн грн, непродуктивно – 36,0 млн грн, нерезультативно – 86,5 млн гривень.

Так, у 2020 році закладами освіти м. Львова за рахунок субвенції на створення НУШ в сумі 1039,4 тис. грн та коштів співфінансування 311,7 тис. грн придбано 1314 столів (парт) учнівських, які не відповідають вимогам, наведеним у Типовому переліку №143 та у Методичних рекомендаціях №283, що свідчить про непродуктивне використання бюджетних коштів.

Результати порівняльного аналізу здійснених децентралізованих закупівель послуг з доступу до Інтернету засвідчили неекономне використання коштів субвенції на підвищення якості освіти відділами освіти Сколівської та Турківської РДА Львівської області, за розрахунками Рахункової палати, на 1087,2 та 1898,8 тис. грн відповідно.

Шкільні автобуси, придбані для Вовчанського і Дергачівського ІРЦ та Черкаськолозівського ліцею (Харківська область) загальною вартістю 6794,9 тис. грн, почали використовуватися через 10 і 8 місяців відповідно з дати їх придбання. Придбаний у 2019 році шкільний автобус вартістю 2037,0 тис. грн, переданий Управлінню освіти Львівської міської ради, не використовувався протягом 11 місяців 2020 року. Аналогічно протягом 11 місяців не використовувалися два мікроавтобуси вартістю 2365,0 тис. грн, придбані Управлінням освіти Дарницької районної у м. Києві державної адміністрації. Вказане свідчить про нерезультативне використання бюджетних коштів, що лише частково пояснюється карантинними обмеженнями, викликаними пандемією (COVID-19).

7. За фактами порушення законодавства з питань публічних закупівель складено чотири протоколи про адміністративні правопорушення за вчинення правопорушень, передбачених статтею 164-14 КУпАП. У трьох випадках про наявність адміністративних правопорушень, справи за якими відповідно до статті 234-1 КУпАП розглядають органи державного фінансового контролю,

поінформовано Державну аудиторську службу України. За результатами аудиту станом на 10 квітня 2021 року забезпечено усунення негативних наслідків допущених порушень і недоліків на загальну суму 19,7 млн грн, зокрема відмінено неправомірних управлінських рішень (об'єкти контролю Харківської області) – на 692,1 тис. грн, відшкодовано матеріальної шкоди (об'єкти контролю Вінницької, Дніпропетровської, Львівської, Полтавської, Харківської областей та міста Києва) – 1668,5 тис. грн, замінено неякісних товарів (об'єкти контролю Одеської та Харківської областей) – 1993,4 тис. грн, введено в експлуатацію основні засоби, які тривалий час за призначенням не використовувалися (об'єкти контролю Львівської, Одеської областей та м.Києва)– 7629,8 тис.грн, додатково профінансовано з місцевих бюджетів (об'єкти контролю Львівської області) – 734,4 тис. грн, внесено змін до ПКД (об'єкти контролю Львівської області) – 1034,4 тис. грн, відновлено в обліку витрат (об'єкти контролю Львівської області) – 5930,5 тис. гривень.

8. Причинами порушень, встановлених аудитом щодо використання коштів субвенцій на реалізацію заходів з матеріально-технічного забезпечення закладів ЗСО, є, зокрема, неналежна робота системи внутрішнього контролю в МОН, про що свідчать допущені в міністерстві недоліки щодо звітності структурних підрозділів з питань освіти ОДА і КМДА з використання коштів субвенцій та досягнення цілей заходів.

9. За звітними даними Міністерства освіти і науки України, за рахунок субвенцій і співфінансування з місцевих бюджетів проведено роботи з будівництва, реконструкції та ремонту 153 закладів ЗСО, 79 спортивних комплексів, придбано 257 шкільних автобусів, 23 мобільних ІРЦ та 23994 персональних комп'ютери, забезпечено доступ до Інтернету або підвищено його якість (швидкість доступу) для 7737 закладів освіти. Придбано засобів навчання та обладнання на 959 млн грн, меблів для початкових класів – на 669,0 млн грн, дезінфікуючих засобів – на 525,8 млн грн, обладнання, інвентаря для фізкультурно-спортивних приміщень – на 23,5 млн гривень.

Водночас аудитом встановлено низку фактів неефективного управління і використання коштів субвенцій та співфінансування з місцевих бюджетів, що не дозволило досягти найкращого співвідношення між результатами виконання бюджетних програм і використаними для досягнення цих результатів коштами субвенцій та співфінансування з місцевих бюджетів.

У результаті у 947 закладах ЗСО, або майже у кожному третьому із 3294, охоплених аудитом, на підключення яких до мережі Інтернет у 2019 році були розподілені кошти субвенції на підвищення якості освіти, не досягнуто цілей її надання – забезпечення можливості з'єднання з Інтернетом усіх наявних та запланованих до придбання за кошти субвенції ПК, з обов'язковим досягненням відповідної швидкості доступу.

За наявності фінансування не розпочато або не завершено роботи зі створення спорткомплексів у понад десяти населених пунктах. Повернено до державного бюджету значні обсяги субвенції на підвищення якості освіти, що не

використані на придбання шкільних автобусів і мобільних ІРЦ, за значної потреби в них у більшості регіонів.

Установлено окремі факти придбання у 2020 році за кошти субвенції на створення НУШ шкільних меблів для початкових класів, що за розмірами, формою і якістю не відповідають вимогам національних стандартів, а також низку випадків тривалого невикористання за призначенням придбаних шкільних автобусів, меблів та комп'ютерного обладнання і використання поза освітнім процесом придбаних ПК. Це свідчить про необхідність посилення МОН координації роботи з обласними і Київською міською державними адміністраціями з метою недопущення подібних порушень розпорядниками бюджетних коштів і значного підвищення ефективності їх використання.

За наслідками проведеного аудиту Рахунковою палатою України рекомендовано вжити заходів. Водночас, частина рекомендацій не виконана і по сьогоднішній день.

Підкомітет з питань вищої освіти на своєму засіданні 18.10.2021р. за результатами обговорення рішення Рахункової палати України від 25.05.2021 № 11-2 “Про розгляд Звіту про результати аудиту ефективності виконання заходів з матеріально-технічного забезпечення закладів загальної середньої освіти за кошти субвенцій з державного бюджету”, пропонує Комітету з питань освіти, науки та інновацій надати відповідні доручення Кабінету Міністрів України, звернутись до Офісу Генерального прокурора щодо інформування з зазначеного питання Рахункової палати та Комітету.

Заслухавши та обговоривши інформацію, надану Рахунковою палатою України, Міністерством освіти і науки України, а також іншими органами, та з урахуванням Звіту Рахункової палати України за наслідками проведеного аудиту, **Комітет з питань освіти, науки та інновацій вирішив:**

1. Інформацію Рахункової палати України, Міністерства освіти і науки України, інших органів взяти до відома.

2. Кабінету Міністрів України:

2.1. Доручити відповідним органам центральної виконавчої влади розробити та подати на розгляд:

- зміни до ДСТУ 7013:2009 “Автобуси спеціалізовані для перевезення школярів”;

- зміни до Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти “Нова українська школа” (далі – Порядок та умови № 237) щодо унормування прав ОДА за потреби змінювати пропорції розподілу субвенції, визначені пунктом 15 Порядку та умов № 237, для бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад за обґрунтованими зверненнями відповідних відділів освіти;

- зміни до Положення про навчальні кабінети загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженого наказом МОН від 20.07.2004 № 601, з метою

належного унормування створення у навчальних кабінетах початкових класів нового освітнього простору.

3. Офісу Генерального прокурора надати Рахунковій палаті та Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій відповідні матеріали щодо виконання рекомендацій Рахункової палати відповідно до її рішення від 25.05.2021 №11-2 “Про розгляд Звіту про результати аудиту ефективності виконання заходів з матеріально-технічного забезпечення закладів загальної середньої освіти за кошти субвенцій з державного бюджет” та листа до цього рішення щодо повідомлення про вчинені кримінальні правопорушення.

4. Контроль за виконанням цього Рішення покласти на народного депутата України, голову підкомітету з питань вищої освіти Гришину Ю.М.

Голова Комітету

Сергій Бабак